

پرسش های (کمیسیون تدارک برگزاری از سی و پنجمین سالگرد شهادت اندیشمند و مبارز نستوه محمد طاهر «بدخشی») توسط کریم شاه «میر» با استاد عبدالله سمندر «غوریانی» تلفونی از شهر Duisburg آلمان به شهر Smyrna ایالات متحده امریکادر ماه دسامبر 2014

استاد عبدالله سمندر «غوریانی»

کریم شاه «میر»

کریم شاه «میر»: استاد محترم، (کمیسیون تدارک برگزاری از سی و پنجمین سالگرد شهادت اندیشمند و مبارز نستوه محمد طاهر «بدخشی») پرسش های را فرستاده اند که شما دانشمند گرامی به آن ها پاسخ ارائه نمایید.

پرسش اول: شما در رابطه با اولین شناخت تان از بدخشی صاحب چه به یاد دارید؟ استاد عبدالله سمندر غوریانی: در پاسخ سوال اول باید گفت که شهید «بدخشی» را در پغمان به اثر معرفی استاد برهان الدین «ربانی» شهید که در آن وقت در مدرسه ابوحنیفه هم صنفی یکدیگر بودیم آشنا شدم. و او را جوانی یافتم خوش منظر با لهجه صریح و سخن گیرا.

پرسش دوم: او را از نگاه اندیشه های سیاسی، فرهنگی، عرفانی و عملکردهایش چگونه انسانی یافتید؟

استاد عبدالله سمندر «غوریانی»: او ترجمه حال خویش را در مقدمه ای که در دیوان عارف شوریده حال، مرحوم حاجی دهقان برای ما به رمز ابوذر «اویسی» به یادگار گذاشته که امروز او به آرمان های سیاسی از ابوذر «غفاری» در متن دین و اویسی رمز و رازی از صفای باطن وی در حوزه عرفان بود. من برای شناخت جاوید یاد طاهر «بدخشی» اسلوب و کارشیوه خاصی به خود را انتخاب کرده بودم و به سراغ اساتیدی می رفتم که با جاوید یاد شهید «بدخشی» در محضر شان به رسم تلمذ به زانوی ادب می نشستند و فیض می برده است. از آن جمله باید از مرحوم

مولوی سلیم راغی (منظور استاد غوریانی از مرحوم علامه مولوی محمد سلیم «طغرا» است که زمانی به حیث سناتور ولایت بدخشان عضویت شورای ملی را داشت.ک.م.) که در مضافات هند از او به نام عقل فعال یاد می کرده اند، یادآور شوم. من به زودی دریافتم که بدخشی شهید با مولانای مرحوم بیشتر موارد بحث انگیز حکمت و فلسفه قدیم را به تحلیل و بررسی می گرفته است.

پرسش سوم: شما به صفت یک دانشمند به رهروانش چه توصیه های دارید که با اجرای آن، رهروان بتوانند در راستای طرح سیاسی او گام های بردارند؟

استاد عبدالله سمندر «غوریانی»: طرح این سوال نشانه ای از سلامت روان جمعی- گروهی شماست که می خواهید از خود شیفتگی گروهی بپرهیزید و تنها پس از طی این مرحله از همایش است که می توانید و حق دارید که به سراغ مردم و ملت خود بروید. از این آفت زدگی و خود شیفتگی در روان شناسی به ناریسم عبارت می کنند. هرگاه فرد یا افرادی که در داخل یک گروه به بیماری خودشیفتگی مصاب باشد، به جای آن که با استفاده از شیوه انتقاد و انتقاد از خود برای حل مناقشات درون گروهی از خود آمادگی نشان بدهد، روش نامیمون انشعاب درون گروهی را انتخاب می کند و با بعضی از افراد همان گروه دست به کار شده، گروه اصلی را به گروهک های دیگری قسمت و تجزیه می کند. پروفیسور اولیوار (فرانسوی) این گروه سازی های مظنون و پیهم را در میان تنظیم های جهادی در روزگار پشاور نشینی تحلیل و بررسی کرده است.

این نکته قابل یادآوری است تا وقتی فردی که مثلاً A گروهی از افراد را تنظیم می کند، عین همان گروه افراد را وقتی که فرد دیگری مانند B تنظیم می نماید، کرکتر های متفاوتی پیدا می کنند. در ارتباط با سوال شما تا آن جا که تحولات سیاسی افغانستان را شاهد بوده ام، شهید «بدخشی» خیلی به زودی و در یک مدت کوتاه پس از پیوستن به حزب خلق به زودی با شالوده و پایه های اصلی یک انجیری اجتماعی دست یافت، که عبارت از قاعده تجدید و اصالت است که اصالت به گذشته و تجدید به آینده نظر دارد که مطابق به آن موضعگیری خاص به خود را انتخاب کرد. این توصیه نه، بلکه توضیح همین پرسش شماست که روشن تر از پاسخ به آن است.

پرسش چهارم: شما چه پیامی به برگزار کنندگان احتفال سی و پنج سالگی شهادت «بدخشی»، مهمانان و مجموع مخاطبان دارید؟

استاد عبدالله سمندر «غوریانی»: من برای مهمانان و مخاطبان کسانی که به خاطر گردهمایی سی و پنج سال از شهادت «بدخشی» حضور به هم رسانیده اند چنین خلاصه می کنم: همان طور که در پاسخ به پرسش سوم گفتم، شهید طاهر «بدخشی» دو مسئله اساسی را که عبارت از تجدید و اصالت است به اساس فراست و قریحه ذاتی خویش متوجه گردید که اساس حرکت خود را به روی آن پی ریزی کند. زیرا مسئله ی گذشته و آینده برای هر گروه سیاسی عمیقاً مطرح است. به گونه خودمانی که صحبت کنیم، ما که می خواهیم گامی را به طرف آینده برداریم، پیش تر از آن باید یک گامی به گذشته بگذاریم و گامی را به جلو که ناظر به آینده است؛ چون که نمی خواهیم همیشه در گذشته جابزنیم و یا بدون در نظر گرفتن گذشته اندیشه های خیالی را به عنوان طرح های آینده که آرمان های همه ما و شماست مطرح کنیم. گذشته و آینده مال مردم افغانستان است و این سوال متوجه همه ما است چه حاضر چه غایب و به یک سخن همین اسلوب عمل و کار شیوه را برای خود و هر فردی از این کشور به عنوان الگو و هدف بپذیریم و راه آن را ادامه بدهیم.

پرسش پنجم: آیا تطبیق عملی طرح های سیاسی زنده یاد محمد طاهر «بدخشی» در افغانستان راهگشای وضع دشوار و پیچیده کنونی ما شده می تواند یاخیر؟ اندکی توضیح دهید.

استاد عبدالله سمندر «غوریانی»:

در شرایط کنونی افغانستان که موضوع حکومت وحدت ملی عنوان گردیده، از آنجا که حق ملل در تعیین سرنوشت به استقلال فرهنگی خلاصه می گردد، لازم می آید تا در روشنایی طرح شهید «بدخشی» با ارتباط مسئله ی ملی از همین حالا بالای تشکیل یک جبهه متحد فرهنگی مردم ما از همین حالا تدارک دیده شود و فراهم گردد.

پرسش ششم: استاد محترم در یکی از صحبت های شفاهی تان با من در سال 1362 خورشیدی در دیپارتمنت فلسفه دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه کابل که شما آمریت دیپارتمنت فلسفه را به عهده داشتید از حلقه ای صحبت می کردید که در آن شهید «مبلغ» شهید «بدخشی» و دیگران گاهی با هم دیدار داشتید و در آن نشست ها یقیناً که سیاسی نبود، روی چه مسایل بحث می شد و دیگر کدام شخصیت ها شرکت داشتند؟

استاد عبدالله سمندر غوریانی: نشست های که با نخبگان همچون شهید طاهر «بدخشی» و شهید استاد «مبلغ» و دیگران در هر فرصتی که پیش می آمده اندیشه های را در باره ستم فرهنگی و دفاع از یک فرهنگ واحد ملی در میان اقوام مختلف افغانستان طرح های را ارائه می کردیم، چون به این باور بودیم و هستیم که فرهنگ تابعی از تحول های تکنالوجیکی نبوده و خصوصیت بومی خود را حتا در سطح قریه جهانی نیز همچنان حفظ می کند.

کریم شاه «میر»:

استاد دانشمند و توانا سپاس از شما که با حوصله مندی تمام به پرسش ها پاسخ دادید.

استاد عبدالله سمندر «غوریانی»: تشکر